

ילודה [?] הזדמנות שלא תחזור

נח יוצא מהתיבה אל עולם חרב ומצטווה להמשיך וללדת ילדים, חרף העובדה שהיה בעל משפחה בת שלוש נפשות. על ילודה פיזית ורוחנית.

רוצים יותר, יולדים פחות

בשנת 2023 התפרסם סקר של מכון גאלופ על מעמד המשפחה בארה"ב. בסקר נשאלו אנשים מהו מספר הילדים האידיאלי שהם היו רוצים שיהיה להם. 45% מתושבי ארצות הברית השיבו שהם היו רוצים שלושה ילדים או יותר. 47% אמרו שהם מעדיפים משפחה קטנה יותר.

עשרים שנה לפני כן, בשנת 2003 רק 33% מהאמריקאים רצו משפחה עם שלושה ילדים, ומאז הסקרים מראים שישנה עליה עקבית במספר האנשים שמעדיפים יותר ילדים. יתרה מזו, אותם אלו שענו שהם רוצים משפחה גדולה יותר היו ברובם צעירים מגיל 18 ועד גיל 28. מתברר שדווקא הצעירים רוצים יותר ילדים.

מכון גאלופ החל לערוך את הסקרים הללו בשנת 1936 באותה שנה 64% רצו משפחה עם שלושה ילדים. המספר הגבוה ביותר היה בשנת 1945 אז 77% אחוזים אמרו כן לשלושה ילדים וזה הביא ל'בייבי בוס' שנמשך עד שנת 1967, אז עדיין 61% העדיפו משפחה של שלושה ילדים. מתחילת שנות השבעים המספרים של אלו שרצו משפחות בנות שלושה ילדים היו בירידה מתמדת. הממצאים האחרונים משנת 2023 הם הכי גבוהים בחמישים שנה האחרונים.

נשאלת השאלה, מדוע הרצון והמציאות כל כך שונים? לפי מדד הרצון של ההורים, הילודה בארצות הברית הייתה צריכה לעמוד על 2.7, ואילו בפועל אחוז הפרייון הוא רק 1.7?

כיצד מסבירים את הסתירה בין הרצון והמציאות? כשבוחנים את הגיל

שבו נשים יולדות את הילד הראשון מגלים שהגיל הממוצע הוא 27, זהו גיל הרבה יותר גבוה ממה שהיה בשנים שלפני כן. ובאמת רבים מאלו שנשאלו אמרו שהם מאוד היו רוצים יותר ילדים אבל זה כבר היה מאוחר מדי.

הסקרים מגלים עוד נתון מעניין. אותם זוגות שהתחתנו הצליחו לממש את החלום לילדים במספרים הרבה יותר גבוהים מאלו שלא נשואים, והיות שהיום גיל הנישואין בארצות הברית עומד על 28, ורק אז מתחילים לחשוב על ילדים, זה גורם שאותם אלו שרצו שלושה ילדים אין להם את האפשרות בגיל מבוגר ללדת יותר ילדים. כלומר, העובדה שיש פחות ילדים זה לא החלטה מודעת, אלא תוצאה מכך שגיל הנישואין עולה ומתאחר בהתמדה.

עוד נתון מעניין מתגלה בסקר, שדווקא אלו שמרוויחים פחות מארבעים אלף דולר בשנה מעדיפים שלושה ילדים, בשונה מאלו שמרוויחים יותר ומעדיפים משפחות יותר קטנות.

טהרת העולם

השבוע אנו קוראים בפרשה את הסיפור של המבול. הדור של לפני המבול היה דור מושחת מאוד. אותו הדור קיבל הכל בשפע. הם חיו מאות שנים, היו חזקים מאוד, מזג האויר היה כמו בקליפורניה שכן אז לא היו עונות השנה והשמש תמיד זרחה בנעימות. מה הם עשו עם כל הטוב הזה? בלשון התורה: "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ" (נח ו,יב). הם גזלו, חמסו ועינו ועשו כל דבר אסור. לכן הקב"ה הביא את המבול.

תורת החסידות באה כדי לגלות את המשמעות הפנימית של כל דבר. היא שואלת למה היה צריך הקב"ה להביא מבול על הארץ? אם היה ברצונו למחות את כל היקום וכו', הוא יכול היה לעשות את זה בדרכים פשוטות הרבה יותר, לשם מה להוריד מבול על הארץ במשך 40 יום? על דרך שאלת רש"י: "הרבה רוח והצלה לפניו ולמה הטריחו בבנין זה" (ו, יד).

מסבירה החסידות שהמשמעות הפנימית של המבול הוא בבחינת מקווה

טהרה. תפקידו העיקרי של המבול היה לטהר את הארץ מטומאתה. העולם שלפני המבול השחית את הארץ וטימא אותה. טהרתו של העולם נעשתה על ידי המבול. הארבעים יום של המבול הוא בדוגמת מי המקווה המטהרים בארבעים סאה. הקב"ה הטביל את העולם במקווה וכך הוא טיהר אותו והכשיר אותו להתחיל חיים חדשים.

אחרי המבול נח הרים את מכסה התיבה וגילה שכל העולם נמחק ולא נשאר כלום. לא היה לו רצון או חשק לצאת מהתיבה. הקב"ה ה' צריך לצוות אותו "צא מן התיבה" ותוציא גם את כל החיות. נח יצא מן התיבה ואז הקב"ה נתן לו הוראות איך לשקם את העולם החרב. הוא אמר לו "ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה" (ט,ז).

המוסיף נפש אחת

נשאלת השאלה, מדוע צריך לצוות על נח את הציווי הוותיק שכבר נצטוו בו אדם וחווה. הרי מיד כשהקב"ה ברא את העולם המצווה הראשונה שהוא נתן לאדם וחווה עוד לפני כל הסיפור של עץ הדעת היה "פרו ורבו ומילאו את הארץ" (בראשית א, כח). מדוע כעת התורה שבה וחוזרת על כך?

בכלל בתורה אין חזרה כפולה על אותו דבר. יצחק לא הצטווה למול את ילדיו, שכן אברהם כבר הצטווה על כך. יעקב הצטווה לא לאכול מגיד הנשה, ולכן ילדיו לא היו זקוקים להוראה נוספת, שכן ההוראה לאביהם מחייבת אותם. מדוע היה צורך לצוות את נח שוב במצוות פרו ורבו, לאחר שכבר אדם הראשון נצטווה על זה?

מסביר הרבי רעיון נפלא. אדם הראשון הצטווה "פרו ורבו" כשהיה רק נשוי טרי ועדיין לא היו לו ילדים, ואילו נח נצטווה בכך לאחר שכבר היו לו שלשה בנים. אדם הראשון הצטווה ללדת את הילד הראשון ואילו נח נצטווה ללדת את הילד הרביעי. יש כאן חידוש הלכתי מהפכני. מצוות פרייה ורבייה נתפסת כמצווה זמנית 'חד פעמית': צריך ללדת בן ובת ובזה יוצאים ידי חובה לתורה ולאנושות. בפרשת נח בא הקב"ה ומלמד אותנו

שפרייה ורבייה זו מצוה שאדם מחויב בה כל זמן שהוא יכול לקיים אותה. ישנה חובה להביא ילדים לעולם ולא משנה כמה ילדים כבר יש לנו.

וכפי שהרמב"ם כותב "אף על פי שקיים אדם מצוות פרייה ורבייה הרי הוא מצווה מדברי סופרים שלא יבטל מלפרות ולרבות כל זמן שיש בו כח, שכל המוסיף נפש אחת מישראל כאילו בנה עולם" (הל' אישות טו, טז).

ילודה רוחנית

אני יודע בוודאות שיושבים כאן כעת אנשים שחושבים לעצמם שאכן הכל נכון אבל עבורם הנושא הזה לא רלוונטי, הם כבר מילאו את חובתם לקב"ה ולחברה. ממשיך הרבי ואומר: "שכשם שהוא בענין מצות פרייה ורבייה כפשוטה, כן הוא גם בנוגע לתוכן מצות פרייה ורבייה ברוחניות, שהוא לימוד התורה עם התלמידים, ובכללות קירוב בני ישראל ליהדות תורה ומצוות. כמאמר חז"ל כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו" ובזה מוסיף הרמב"ם שטעם הדבר הוא מפני "שכל המוסיף נפש אחת מישראל כאילו בנה עולם" (לקו"ש ח"ל עמ' 28-29, עלון פרשה גיליון 213 "בונים עולם" משיחת הרבי).

ואם כן המסר של הציווי בפרשת נח הוא, שגם אם כבר השפעת בעבר על כמה יהודים שיקיימו מצוות, אתה לא יכול להרשות לעצמך לצאת לגמלאות מהעבודה של הפצת יהדות. הקב"ה חוזר שוב בפרשתנו ומצווה את נח שגם אחרי שיש לו שלושה ילדים רוחניים עליו לעשות עוד ועוד, ובזכות זה נזכה לקיום הייעוד "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שב(אוצר ששמו) גוף", בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.